

Устав у материјалном смислу представља шири појам од устава у формалном смислу, јер поред највишег општег правног акта у форми писаног уставног документа (устава у формалном смислу) обухвата и законе који уређују уставну материју, као и неписана обичајна правила. Устав у материјалном смислу има свака држава, али устав у формалном смислу не постоји у свакој земљи (на пример, Велика Британија нема устав у формалном смислу; њен устав у материјалном смислу чине закони који уређују уставну материју и неписана обичајна правила).

Основна правна својства устава јесу то да је устав највиши општи правни акт и да је основни општи правни акт једне државе.

Правни поредак је хијерархијски уређен. Устав је на врху хијерархије општих правних аката у једној држави. Сви остали правни акти у оквиру правног поретка изиру из устава и морају бити у сагласности са уставом (у супротном, они морају бити уклоњени из правног поретка). Својство устава да представља највиши општи правни акт произлази из тога што устав доноси правно суверена, односно правно неограничена власт (уставотворна власт). Доношењем устава почиње стварање права, устав успоставља поредак правних норми и одређује им правну снагу.

Устав је и основни општи правни акт једне државе. Ово својство устава произлази из тога што његове норме дефинишу основне принципе функционисања државе, представљају основ и оквир за уређење државне власти и свих друштвених односа у једној држави и утврђују права и слободе грађана који у тој држави живе.

Материја устава обухвата две групе питања. Прва група односи се на уређење државне власти (територијална и функционална организација државне власти и начин њеног функционисања; државни органи и њихова надлежност; односи између државних органа; акти које државни органи доносе у оквиру своје надлежности), а друга – на друштво и грађане (људска права и слободе; основи економског и социјалног уређења; начин обликовања политичке воље грађана и облици њеног изражавања).

Устав се може одредити и као средство делотворног ограничавања државне власти, ради заштите људских права и слобода, па се тако добија политички појам устава (устав у политичком смислу). По тој концепцији, устав у политичком смислу постоји онда када је онемогућена самовоља и злоупотреба државне власти од стране њених носилаца.

Устав се може дефинисати и полазећи од односа нормативног (онога што је прокламовано у тексту устава) и стварног (онога што реално постоји у друштвеној стварности). Тако се добија социолошки појам устава. По тој концепцији, стварни устав представља реални, фактички однос сила у једном друштву, а писани устав вреди само у оној мери у којој одговара стварном уставу (писани устав који не одговара стварном уставу, по овом схватању, представља само обичан лист папира).

Подела устава може се вршити на основу различитих критеријума. Према томе да ли се устав налази у писаном документу или у неписаним, обичајним правилима, устав се деле на писане и неписане. Према томе да ли се устав налази у једном документу или у више њих, устав се деле на кодификоване и некодификоване. Према начину, односно поступку доношења (промене) устава, устав се деле на чврсте и меке. Чврст устав се доноси и мења по поступку који је сложенији од поступка за доношење обичног закона, а мек устав се доноси (мења) као обичан закон. Устав Републике Србије (донет 2006. године) спада у чврсте уставе.

Када је реч о чврстим уставима, њихова специфичност у односу на обичне законе огледа се и у материјалном смислу (у погледу садржине, која обухвата уставну материју) и у формалном смислу (у погледу органа који је надлежан за доношење устава и у погледу поступка за његово доношење). Устав доноси или уставотворна скупштина – скупштина коју чине народни представници изабрани управо и једино са задатком да донесу устав, након чега им мандат престаје, или скупштина (парламент) као законодавни орган, али, по правилу, по посебном поступку који се примењује само на доношење и промену устава, а који је сложенији од поступка по коме се доносе закони. Када је за доношење устава надлежан орган који је истовремено и законодавни орган, онда, дакле, не само материја која се уставом уређује већ и специфичност поступка за његово доношење дају овом правном акту посебност и јачу правну снагу од закона.